

Cauza C-128/21

**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98
alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție**

Data depunerii:

26 februarie 2021

Instanța de trimitere:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Lituania)

Data deciziei de trimitere:

17 februarie 2021

Reclamanți în primă instanță și alte părți în recurs:

Lietuvos notarų rūmai

M. S.

S. Š.

D. V.

V. P.

J. P.

D. L.-B.

D. P.

R. O. I.

Pârât în primă instanță și recurent:

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba

Obiectul procedurii principale

Cererea de anulare a unei decizii a Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba
(Consiliul Concurenței din Republica Lituania, denumit în continuare „Consiliul

Concurenței”) din 26 aprilie 2018 (denumită în continuare „decizia atacată”), în măsura în care decizia a constatat că Notarū rūmai (Camera notarilor publici) și notarii publici membri ai prezidiului Camerei notarilor publici (denumit în continuare de asemenea „prezidiul”) (denumiți în continuare, împreună, „reclamanții”) au încălcat cerințele prevăzute la articolul 5 alineatul (1) punctul 1 din Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas (Legea Republicii Lituania privind concurența) și la articolul 101 alineatul (1) litera (a) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, i-a obligat să înceteze încălcarea și a aplicat amenzi împotriva acestora.

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Interpretarea articolului 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare „TFUE”).

Temeiul juridic — articolul 267 TFUE al treilea paragraf.

Întrebările preliminare

1. Articolul 101 alineatul (1) TFUE trebuie interpretat în sensul că notarii publici din Republica Lituania, atunci când desfășoară o activitate aflată în legătură cu precizările adoptate de Camera notarilor publici descrise în speță, sunt considerați întreprinderi în sensul articolului 101 TFUE?
2. Articolul 101 alineatul (1) TFUE trebuie interpretat în sensul că precizările adoptate de Camera notarilor publici din Lituania descrise în speță constituie o decizie a unei asocieri în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE?
3. În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, aceste precizări au ca obiect sau ca efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței interne în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE?
4. La momentul pronunțării cu privire la o eventuală încălcare a articolului 101 alineatul (1) TFUE, aceste precizări, descrise în speță, trebuie apreciate în raport cu criteriile enunțate la punctul 97 din Hotărârea Wouters?
5. În cazul unui răspuns afirmativ la a patra întrebare, obiectivele invocate de reclamanți, și anume uniformizarea practicii notariale, acoperirea unui vid legislativ, protejarea intereselor consumatorilor, garantarea principiilor proporționalității și egalității de tratament a consumatorilor, precum și protecția notarilor publici împotriva atragerii nejustificate a răspunderii civile, constituie obiective legitime în cadrul aprecierii acestor precizări în conformitate cu criteriile enunțate la punctul 97 din Hotărârea Wouters?

6. În cazul unui răspuns afirmativ la a cincea întrebare, trebuie să se considere că restricțiile impuse prin aceste precizări nu depășesc ceea ce este necesar pentru a asigura realizarea obiectivelor legitime?

7. Articolul 101 TFUE trebuie interpretat în sensul că se poate considera că notarii publici care erau membri ai prezidiului au încălcat acest articol, iar acestora li se poate aplica o amendă pentru motivul că au participat la adoptarea precizărilor descrise în speță, exercitând în același timp profesia de notar public?

Dispozițiile dreptului Uniunii invocate și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene invocată

Articolul 4 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană (denumit în continuare „TUE”).

Articolul 101 TFUE.

Hotărârea din 19 februarie 2002, *Wouters și alții*, C-309/99, EU:C:2002:98 (denumită în continuare „Hotărârea Wouters”), punctele 46, 47, 57, 67-69 și 97.

Hotărârea din 18 iulie 2013, *Consiglio nazionale dei geologi*, C-136/12, EU:C:2013:489 (denumită în continuare „Hotărârea Consiglio nazionale dei geologi”), punctele 35, 36, 42, 53 și 54.

Hotărârea din 18 iulie 2006, *Meca-Medina și Majcen/Comisia*, C-519/04 P, EU:C:2006:492 (denumită în continuare „Hotărârea Meca-Medina și Majcen/Comisia”), punctul 47.

Hotărârea din 23 noiembrie 2017, *CHEZ Elektro Bulgaria și FrontEx International*, C-427/16 și C-428/16, EU:C:2017:890 (denumită în continuare „Hotărârea CHEZ Elektro Bulgaria”), punctele 42, 43 și 46.

Hotărârea din 4 septembrie 2014, *API și alții*, C-184/13-C-187/13, C-194/13, C-195/13 și C-208/13, EU:C:2014:2147, punctele 31 și 41.

Hotărârea din 24 octombrie 2002, *Aéroports de Paris/Comisia*, C-82/01 P, EU:C:2002:617 (denumită în continuare „Hotărârea Aéroports de Paris/Comisia”), punctul 74.

Hotărârea din 1 iulie 2008, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376 (denumită în continuare „Hotărârea MOTOE”), punctul 25.

Hotărârea din 28 februarie 2013, *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas/Autoridade da Concorrência*, C-1/12, EU:C:2013:127.

Hotărârea din 15 martie 2018, *Comisia/Republica Cehă*, C-575/16, nepublicată, EU:C:2018:186.

Hotărârea din 24 mai 2011, Comisia/Belgia, C-47/08, EU:C:2011:334.

Dispozițiile de drept național invocate

Articolul 5 alineatul (1) punctul 1, precum și articolul 3 alineatele (19) și (22) din Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas (Legea Republicii Lituania privind concurența, denumită în continuare „Legea concurenței”) (astfel cum a fost modificată prin Legea nr. XIII-193 din 12 ianuarie 2017).

Articolul 2, articolul 6 alineatul (1), articolul 6² alineatele (1) și (6), articolul 8, articolul 9, articolul 10 punctele 4 și 7, articolul 11 alineatele (2) și (3), articolul 12, articolul 13, articolul 16, articolul 19 alineatele (1) și (2), articolul 19¹, articolul 20¹ alineatul (1), articolul 21, articolul 26, articolul 28 și articolul 45 din Lietuvos Respublikos notariato įstatymas (Legea Republicii Lituania privind activitatea notarială, denumită în continuare „Legea privind activitatea notarială”) (astfel cum a fost modificată prin Legea nr. XIII-570 din 29 iunie 2017).

Articolul 8 alineatele (6) și (7), articolul 10 punctul 4, articolul 18 alineatul (1), articolul 19 alineatele (1), (2), (4) și (6), articolul 20 alineatul (1), articolul 23, articolul 25, articolul 26 alineatul (3) și articolul 28 alineatul (3) din Lietuvos notarų rūmų statutas (Statutul Camerei notarilor publici din Lituania, denumit în continuare „statutul”), aprobat prin Ordinul nr. 1R-3 al ministrului justiției al Republicii Lituania din 3 ianuarie 2008.

Punctele 1.7 și 2.6 (astfel cum au fost modificate prin Ordinul nr. 1R-182 din 29 iunie 2012) și punctele 1.2, 1.6 și 2.2 (astfel cum au fost modificate prin Ordinul nr. 1R-386 din 31 decembrie 2014) din Notarų imamo atlyginimo už notarinių veiksmų atlikimą, sandorių projektų parengimą, konsultacijas ir technines paslaugas laikinieji dydžiai (Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor percepute de notarii publici pentru întocmirea actelor notariale, realizarea de proiecte de tranzacții, oferirea de consultanță și servicii tehnice, denumite în continuare „Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor”), aprobat prin Ordinul nr. 57 al ministrului justiției al Republicii Lituania din 12 septembrie 1996.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 În temeiul articolului 19 din Legea privind activitatea notarială, notarul public percepe un onorariu pentru întocmirea de acte notariale, realizarea de proiecte de tranzacții, oferirea de consultanță și servicii tehnice, al cărui nivel este stabilit de ministrul justiției al Republicii Lituania, de comun acord cu ministrul finanțelor al Republicii Lituania și cu Camera notarilor publici.
- 2 În Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor, aprobate prin Ordinul nr. 57 al ministrului justiției din 12 septembrie 1996, onorariile datorate pentru

întocmirea de acte notariale, la data faptelor, erau în principal determinate în interiorul unui interval prin stabilirea unor niveluri minime și maxime. În acest act juridic (în versiunile relevante în speță), onorariile sunt stabilite la următoarele niveluri:

- înscrierea notarială a unei ipoteci asupra unui bun imobil urmează să fie taxată la un nivel de 0,2 % până la 0,3 % din valoarea bunului, fără a putea coborî sub valoarea minimă de 50 LTL și fără a putea depăși valoarea maximă de 500 LTL (respectiv, începând cu 1 ianuarie 2015, la un nivel de 0,2 % până la 0,3 % din valoarea bunului, fără a putea coborî sub valoarea minimă de 14,48 euro și fără a putea depăși valoarea maximă de 144,80 euro) (punctul 1.7);
 - înscrierea notarială a unui gaj urmează să fie taxată la un nivel de 0,2 % până la 0,3 % din valoarea bunului, fără a putea coborî sub valoarea minimă de 50 LTL și fără a putea depăși valoarea maximă de 500 LTL (respectiv, începând cu 1 ianuarie 2015, la un nivel de 0,2 % până la 0,3 % din valoarea bunului, fără a putea coborî sub valoarea minimă de 14,48 euro și fără a putea depăși valoarea maximă de 144,81 euro) (punctul 2.6);
 - înscrierea notarială unui contract având ca obiect dreptul de servitute, dreptul de uzufruct sau dreptul de suprafață sau modalitățile de utilizare a unui bun corporal urmează să fie taxată la un nivel cuprins între 28,96 euro și 86,89 euro (punctul 1.6);
 - înscrierea notarială a unui contract de schimb pentru un bun imobil, inclusiv cazurile de schimb al unui bun imobil cu un bun mobil sau cu un alt bun care face obiectul drepturilor civile, urmează să fie taxată la un nivel de 0,4 % până la 0,5 % din valoarea bunului care face obiectul schimbului de valoare superioară, însă fără a putea coborî sub valoarea minimă de 28,96 euro și fără a putea depăși valoarea maximă de 5 792,40 euro (punctul 1.2), iar înscrierea unui contract de schimb pentru bunuri mobile urmează să fie taxată la un nivel de 0,3 % până la 0,4 % din valoarea bunului care face obiectul schimbului sau a unui alt bun care face obiectul drepturilor civile de valoare superioară, însă fără a putea coborî sub valoarea minimă de 14,48 euro (punctul 2.2).
- 3 Prin rezoluția din 30 august 2012, prezidiul Camerei notarilor publici a stabilit că, atunci când valoarea bunului ipotecat sau gajat nu este precizată de părțile la operațiune, pentru înscrierea notarială a unei ipoteci sau a unui gaj urmează să fie perceput cuantumul maxim al onorariului notarial indicat la punctele 1.7 și 2.6 din Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor.
- 4 În rezoluția sa din 23 aprilie 2015, prezidiul Camerei notarilor publici a precizat modul în care trebuie calculate onorariile notariale în cazul creării unui drept de servitute asupra mai multor bunuri imobile prin intermediul unui singur contract.

Prezidiul a decis să recomande multiplicarea nivelului onorariului stabilit la punctul 1.6 din Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor cu numărul de proprietăți imobiliare pe care este/sunt creat(e) dreptul/drepturile de servitute.

- 5 Prin rezoluția sa din 26 mai 2016, prezidiul Camerei notarilor publici a confirmat că, în cazul în care părți ale mai multor bunuri fac obiectul unui schimb în cadrul unui singur contract, onorariile notariale pot fi calculate prin folosirea cuantumului stabilit la punctul 1.2 din Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor pe baza prețului fiecărui bun care face obiectul transferului în cadrul operațiunii respective, însumând ulterior aceste cuantumuri.
- 6 Prin rezoluția sa din 26 ianuarie 2017, prezidiul Camerei notarilor publici a stabilit că, în cazul în care mai multe bunuri imobiliare sunt ipotecate în cadrul unei singure operațiuni ipotecare, cuantumul onorariului notarial stabilit în Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor „se calculează pe baza valorii fiecărui bun ipotecat, iar ulterior cuantumurile calculate sunt însumate”.
- 7 Rezoluțiile menționate ale prezidiului Camerei notarilor publici (denumite în continuare de asemenea „precizările”) au fost adoptate prin consens de către membrii prezidiului care au asistat la reuniuni (cu unanimitate) și au fost publicate în rețeaua intranet a Camerei notarilor publici.
- 8 În decizia atacată, Consiliul Concurenței a arătat că, prin precizări, reclamantii au prevăzut un mecanism de calculare a onorariilor notariale care stabilea, în toate cazurile, cuantumurile maxime în conformitate cu Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor care puteau fi percepute pentru înscrierea notarială a operațiunilor ipotecare, de schimb și de constituire a unor drepturi de servitute prin care mai multe bunuri sunt ipotecate, transferate sau grevate de sarcini; în consecință, cuantumul onorariilor care trebuie percepute de notarii publici fusese stabilit indirect, în timp ce, înainte de adoptarea acestor precizări, notarii publici aveau libertatea în cazuri specifice, să stabilească, de asemenea, și niveluri mai scăzute ale onorariilor. Consiliul Concurenței a constatat de asemenea că reclamantii stabiliseră în mod direct cuantumul onorariului, și anume nivelul maxim în cadrul unui interval de valori, care trebuia perceput de notarii publici pentru înscrierea notarială unei ipoteci sau a unui gaj în cazul în care valoarea bunului ipotecat sau gajat nu a fost precizată de părți.
- 9 În decizia atacată s-a concluzionat că, la momentul adoptării precizărilor, Camera notarilor publici, acționând prin intermediul organului său de conducere, prezidiul, a încheiat cu notarii publici un acord care restrânge concurența, încălcând astfel cerințele articolului 5 alineatul (1) punctul 1 din Legea concurenței și ale articolului 101 alineatul (1) litera (a) TFUE. În temeiul articolului 3 alineatul (19) din Legea concurenței, un acord este definit ca vizând noțiunea de decizie a unei asocieri. Decizia atacată arată că Camera notarilor publici este o asocierie de entități economice, și anume notari publici. Astfel, în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE, decizia atacată a stabilit că precizările adoptate de Camera

notarilor publici constituie o decizie a unei asocieri adoptată cu participarea a opt notari publici, membri ai prezidiului Camerei notarilor publici.

- 10 În decizia atacată, Consiliul Concurenței a definit piața relevantă ca fiind cea a actelor notariale din Republica Lituania și a tratat precizările ca reprezentând o încălcare unică, care a durat din 30 august 2012 până cel puțin la 16 noiembrie 2017; de asemenea, a considerat că aceste acțiuni reprezintă un acord având ca obiect restrângerea concurenței între toți notarii publici.
- 11 Reclamanții au formulat o acțiune împotriva deciziei atacate la Vilniaus apygardos administracinis teismas (Tribunalul Administrativ Regional din Vilnius, Lituania). Prin hotărârea din 19 februarie 2019, instanța menționată a admis acțiunea și a anulat părți din decizia atacată aflată în litigiu.
- 12 Prin recursul formulat, Consiliul Concurenței solicită Lietuvos Vyriausiosios administracinis Teismas (Curtea Administrativă Supremă a Lituaniei, denumită în continuare „instanța de trimitere”) să anuleze această hotărâre și să respingă acțiunea reclamanților din litigiul principal.

Principalele argumente ale părților în procedura principală

- 13 În speță, reclamanții susțin că notarii publici sunt în esență funcționari care exercită autoritatea publică, precum și agenți sau reprezentanți ai autorității publice. Potrivit reclamanților, notarii publici s-ar afla în concurență reciprocă în ceea ce privește calitatea serviciilor, iar nu cu privire la preț. Astfel cum reiese din cererea lor în fața instanței de fond, la acel moment existau 262 de notari publici care își desfășurau activitatea în Lituania.
- 14 Potrivit reclamanților, prin adoptarea precizărilor, aceștia au urmărit să îndeplinească misiunea Camerei notarilor publici prevăzută la articolul 9 punctul 5 din Legea privind activitatea notarială, și anume uniformizarea practicii notariale, precum și atribuțiile Camerei notarilor publici la care se face trimitere în articolul 8 punctele 6 și 7 din statut, și anume sintetizarea practicii notariale și înaintarea de concluzii pentru notarii publici (aceștia dispunând, așadar, în speță, de competențe legislative). Reclamanții susțin că aceste precizări urmăreau de asemenea să remedieze un vid legislativ, să protejeze interesele consumatorilor, să garanteze principiile proporționalității și egalității de tratament a consumatorilor și să protejeze notarii publici împotriva atragerii nejustificate a răspunderii civile. În cadrul investigației desfășurate de Consiliul Concurenței, Camera notarilor publici a indicat că valoarea obiectului unei ipoteci reprezintă un criteriu important pentru partea defavorizată, și anume constitutorul ipoteci, pentru a aprecia în ce măsură bunurile sale vor fi grevate; prin urmare, intenția de stabilire a cuantumului maxim al onorariului notarial în cazul în care valoarea obiectului unei ipoteci sau al unui gaj nu este precizată era menită să încurajeze părțile la operațiune să indice valoarea obiectului ipoteci sau al gajului în toate cazurile și să asigure astfel un echilibru între interesele părților.

- 15 Reclamanții arată de asemenea că articolul 19¹ din Legea privind activitatea notarială prevede criteriile care trebuie luate în considerare pentru stabilirea onorariilor pentru acte notariale. Mai mult, în cazul în care ministrul justiției nu ar fi fost de acord cu precizările adoptate, acesta ar fi avut posibilitatea de a completa Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor, deoarece avea cunoștință de aceste precizări; cu toate acestea, nu a întreprins niciuna dintre acțiunile prevăzute la articolul 11 din Legea privind activitatea notarială, cu alte cuvinte acesta nu a sesizat instanța cu o cerere de anulare a unor acte neconforme cu cerințele legislative și nici nu a luat nicio inițiativă de a completa Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor. Reclamanții susțin că TFUE nu este aplicabil în speță, întrucât nu există o piață comună a serviciilor notariale ale statelor membre ale Uniunii.
- 16 Pârâtul, Consiliul Concurenței, opinează că notarii publici sunt entități economice și au posibilitatea de a concura în ceea ce privește prețurile în limitele stabilite prin Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor și că notarii publici au de asemenea posibilitatea să se concureze și în ceea ce privește onorariile notariale în cazurile în care este posibil să se calculeze prin metode diferite quantumul stabilit în Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor. Pârâtul susține că atât Legea concurenței, cât și TFUE interzic acordurile de stabilire a prețurilor; prin urmare, reclamanții nu dispun de dreptul de uniformizare a practicii notariale într-o manieră de natură a conduce la o încălcare a acestei interdicții. Pârâtul contestă existența unui vid legislativ. Pârâtul susține că TFUE este aplicabil în speță, dat fiind că acțiunile reclamanților acoperă întregul teritoriu lituanian și subliniază că nivelul onorariilor notariale se aplică nu numai entităților lituaniene, ci și entităților din alte state membre care utilizează servicii notariale în Lituania.

Prezentare succintă a motivelor trimiterii preliminare

- 17 Potrivit instanței de trimitere, Curtea s-a pronunțat deja în ceea ce privește funcțiile exercitate de notarii publici în anumite state membre în contextul libertății de stabilire, însă nu a statuat încă dacă atribuțiile notariale precum cele conferite notarilor publici în Republica Lituania în speță constituie o activitate economică în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE și dacă, într-o situație precum cea în discuție în speță, notarii publici sunt considerați întreprinderi în sensul articolului 101 TFUE.
- 18 Instanța de trimitere arată în special că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, deși, în domeniul dreptului concurenței, noțiunea de întreprindere cuprinde orice entitate care exercită o activitate economică, independent de statutul juridic al acestei entități și de modul său de finanțare, și reprezintă o activitate economică orice activitate care constă în oferirea de bunuri sau de servicii pe o anumită piață (Hotărârea Wouters, punctele 46 și 47 și jurisprudența citată), normele de concurență prevăzute în tratat nu se aplică unei activități care, prin natura și scopul său și prin regulile pe care trebuie să le respecte, nu aparține sferei activităților economice sau are legătură cu exercitarea unor prerogative de putere publică

(Hotărârea Wouters, punctul 57, precum și Hotărârea Consiglio nazionale dei geologi, punctul 42).

- 19 Instanța de trimitere arată că Curtea a precizat, la punctele 67-69 din Hotărârea Wouters, că este necesar să se facă o distincție între două abordări în raport cu principiul autonomiei instituționale. Prima abordare este cea potrivit căreia, atunci când un stat membru acordă competențe normative unei asociații profesionale, acesta manifestă diligența de a defini criteriile de interes general și principiile esențiale cărora trebuie să se conformeze reglementarea ordinară și, în același timp, își menține puterea de decizie în ultimă instanță. În acest caz, normele care sunt adoptate de această asociație profesională păstrează un caracter etatic și nu intră sub incidența normelor din tratat aplicabile întreprinderilor. A doua abordare este cea potrivit căreia normele adoptate de asociația profesională îi sunt imputabile numai acesteia. În plus, Curtea a arătat, la punctul 97 din Hotărârea Wouters, că „nu orice acord între întreprinderi sau nu orice decizie a unei asocieri de întreprinderi prin care se restrânge libertatea de acțiune a părților sau a uneia dintre acestea intră în mod necesar în sfera interdicției prevăzute la articolul 85 alineatul (1) din tratat. În scopul aplicării acestor dispoziții într-un caz concret, este necesar mai întâi să se țină cont de contextul global în care decizia asocierii de întreprinderi a fost adoptată sau își produce efectele. În special, trebuie să se țină cont de obiectivele acesteia, care sunt legate în acest caz de necesitatea de a prevedea norme referitoare la organizare, calificări, deontologie, control și răspundere, pentru a asigura faptul că acei consumatori finali ai serviciilor juridice, precum și buna administrare a justiției, dispun de garanțiile necesare în materie de integritate și de experiență. [...] Trebuie să se examineze în continuare dacă efectele restrictive de concurență care decurg de aici sunt inerente urmării obiectivelor menționate.”
- 20 Instanța de trimitere amintește în special jurisprudența Curții în care s-a statuat că trebuie să se verifice dacă restricțiile impuse prin normele în discuție în litigiul principal sunt limitate la ceea ce este necesar pentru a asigura punerea în aplicare a unor obiective legitime (Hotărârea Meca-Medina și Majcen/Comisia, punctul 47, precum și Hotărârea Consiglio nazionale dei geologi, punctul 54), că împrejurarea că o entitate dispune, pentru exercitarea unei părți din activitățile sale, de prerogative de autoritate publică nu împiedică, prin ea însăși, calificarea acesteia drept întreprindere în sensul dreptului comunitar al concurenței pentru restul activităților sale economice (Hotărârea Aéroports de Paris/Comisia, punctul 74), precum și faptul că o calificare ca activitate legată de exercitarea prerogativelor de autoritate publică sau ca activitate economică trebuie să se facă în mod separat pentru fiecare activitate exercitată de o anumită entitate (Hotărârea MOTOE, punctul 25).
- 21 Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la aspectul dacă, în lumina articolul 101 TFUE [interpretat separat sau coroborat cu articolul 4 alineatul (3) TUE], dreptul de a „uniformiza practica notarială” conferit Camerei notarilor publici poate fi interpretat în sensul că include și dreptul de uniformizare a nivelului onorariilor aplicabile notarilor publici, în măsura în care onorariile

notariale (sau modul lor de calcul) pentru întocmirea actelor notariale în cazuri specifice nu sunt precizate în Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor aprobate de ministrul justiției. În același timp, instanța de trimitere ridică problema dacă o situație precum cea în discuție în speță, în care Camera notarilor publici adoptă precizările privind cuantumul onorariilor notariale sau modul lor de calcul în aceste cazuri specifice — care nu sunt abordate în mod specific în cadrul Normelor privind nivelul provizoriu al onorariilor aprobate de ministrul justiției — poate fi considerată ca îndeplinind criteriul enunțat la punctul 68 din Hotărârea Wouters, potrivit căruia „un stat membru [...] își menține puterea de decizie în ultimă instanță”, sau criteriul enunțat la punctul 46 din Hotărârea CHEZ Elektro Bulgaria, potrivit căruia „controlul efectiv și puterea de decizie în ultimă instanță din partea statului trebuie să fie prezente”, în cazul în care ministrul justiției are dreptul, în termen de o lună de la primirea deciziei pertinente, de a solicita în instanță anularea deciziei Camerei notarilor publici considerată nelegală [articolul 11 alineatul (3) din Legea privind activitatea notarială] și poate de asemenea completa Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor prin stabilirea modului în care onorariile notariale trebuie să fie calculate în aceste cazuri specifice.

- 22 Instanța de trimitere are, așadar, îndoieli cu privire la aspectul dacă criteriile enunțate la punctul 68 din Hotărârea Wouters sunt îndeplinite în speță sau dacă precizările adoptate de Camera notarilor publici îi sunt totuși imputabile numai acesteia (Hotărârea Wouters, punctul 69), cu alte cuvinte dacă precizările adoptate de Camera notarilor publici trebuie considerate ca fiind o decizie a unei asocieri de întreprinderi în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE.
- 23 Aceste precizări stabilesc valoarea specifică a onorariilor percepute de notarii publici (în prima precizare) sau modul de calcul al acestora (în celelalte trei precizări). Astfel cum s-a arătat deja, Consiliul Concurenței consideră că, în cazurile care acestea nu sunt precizate în Normele privind nivelul provizoriu al onorariilor, notarii publici trebuie să decidă ei înșiși onorariul notarial care trebuie perceput sau cu privire la modul de calcul al acestuia. Se ridică, așadar, problema dacă articolul 101 TFUE trebuie interpretat în sensul că aceste precizări au ca obiect sau ca efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței interne.
- 24 Reclamanții evidențiază o serie de obiective ale adoptării precizărilor, care ar justifica, în opinia lor, adoptarea acestora. Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la aspectul dacă, în lumina articolului 101 alineatul (1) TFUE, criteriile enunțate la punctul 97 din Hotărârea Wouters trebuie să se aplice în speță și dacă aceste obiective menționate de reclamanți pot fi considerate ca fiind legitime, astfel cum sunt enunțate la punctul 97 din Hotărârea Wouters.
- 25 În cazul unui răspuns afirmativ la ultima întrebare, instanța de trimitere se confruntă de asemenea cu problema dacă, în lumina criteriilor enunțate la punctul 97 din Hotărârea Wouters, restricțiile impuse în precizări nu depășesc ceea ce este necesar pentru a asigura realizarea unor obiective legitime.

- 26 În decizia atacată, astfel cum s-a menționat deja, în cazul a opt notari publici, care erau membri ai prezidiului Camerei notarilor publici, care a adoptat precizările, s-a constatat de asemenea încălcarea articolului 101 alineatul (1) litera (a) TFUE și a articolului 5 alineatul (1) punctul 1 din Legea concurenței. Instanța de trimitere ridică întrebarea dacă articolul 101 TFUE trebuie interpretat în sensul că se poate considera că notarii publici membri ai prezidiului (membri ai unei asocieri) au încălcat articolul 101 TFUE și pot fi sancționați pentru motivul că au participat la adoptarea precizărilor, cu alte cuvinte, dacă pot fi considerați răspunzători pentru faptul că și-au desfășurat activitatea și în calitate de notari publici, fiind în același timp membri ai prezidiului Camerei notarilor publici.
- 27 Astfel cum reiese din considerațiile care precedă, răspunsurile la aceste întrebări sunt determinante pentru examinarea speței, și anume pentru a stabili dacă, prin adoptarea precizărilor, reclamanții au încălcat articolul 101 alineatul (1) TFUE.

DOCUMENT DELUCRAT